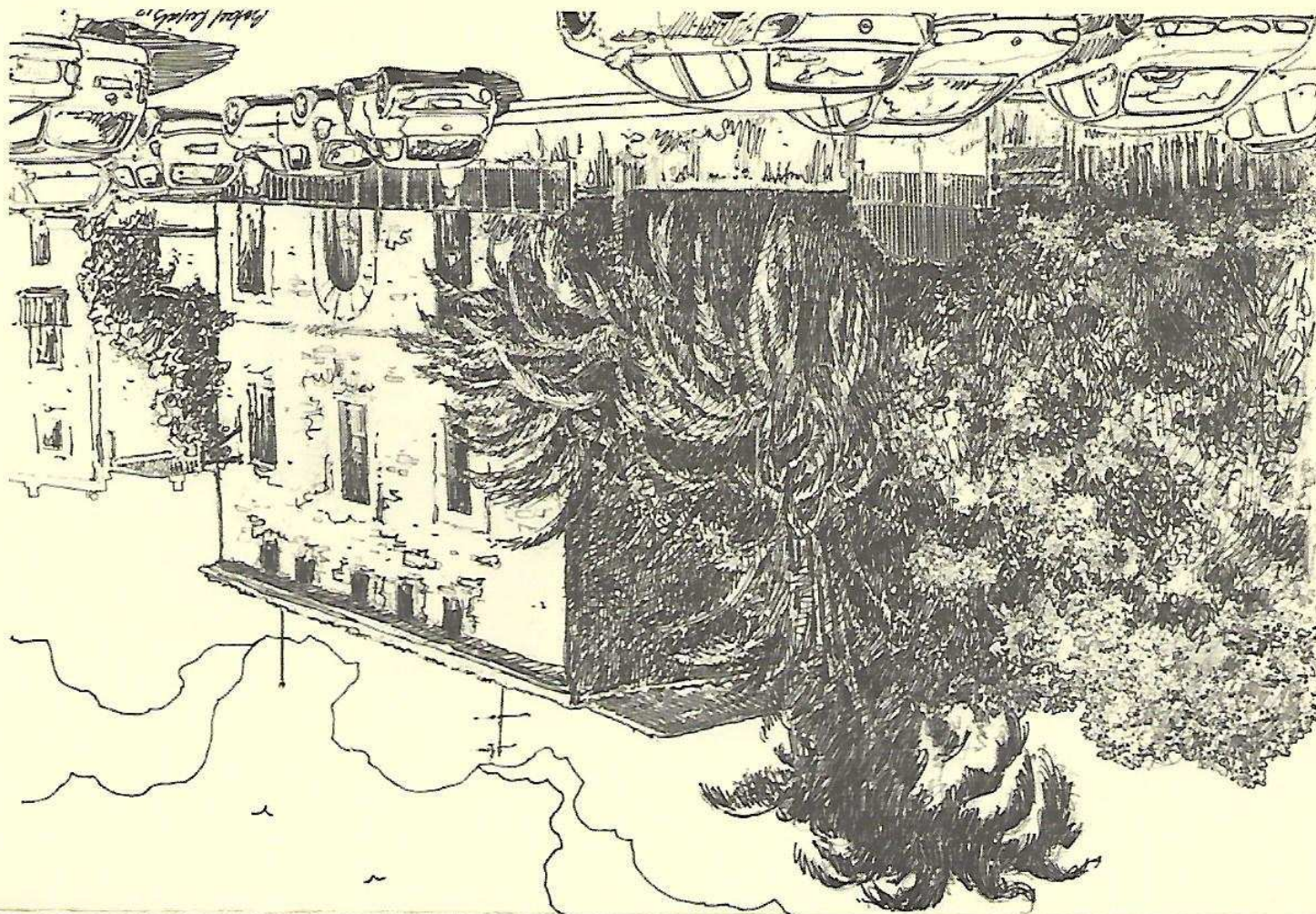

AMICS DE BADALONA

Dibuix original de Rafael Pujals
Recopilació de dades històriques de Joan Rosàs
Disseny i coordinació executiva d'Àngel Zamora

0004

Us convidem a visitar el nostre bloc: badamics.blogspot.com

D'aquesta trenta-quatreena Nadala editada per amics de Badalona, s'han imprès 1.100 exemplars numerats

2012

La masia que coneixem amb el nom de ca l'Andal és, de fet, l'antiga *casa de la Col·lecta*, és a dir la casa delmera. Durant el segle XI les rendes eclesiàstiques de la parròquia de Badalona van ser donades al capítol de canonges de la catedral de Barcelona i, des d'aleshores i durant 800 anys, els delmes i primícies de Badalona van anar en benefici de la catedral. Els canonges havien de cobrir el servei religiós de Badalona i a canvi rebien anualment quantitats importants de vi, cereals, llegums, lli, canem, carn, llana i formatge. Calien, doncs, unes instal·lacions importants amb cups, cellers, graners, quadres i altres dependències per acumular aquests materials. Aquest és l'origen de ca l'Andal. Edificat sobre una vil·la agrícola romana documentada per nombroses troballes d'àmfores, i potser pervivència de la mateixa vil·la, hi va haver un edifici medieval destinat a la recol·lecció de delmes. Unes habitacions de la casa servien, a més, per allotjar el capellà que els canonges contractaven per al servei religiós de la població. En un document del segle XVII referent a aquestes dependències del capellà, hi trobem esmentada per primer cop a Badalona la paraula *badiu*, referida a una eixida. Quan, obligats pels decrets del concili de Trento, els canonges van haver de nomenar un rector estable per a Badalona, van fer construir una rectoria prop de l'església, i a partir del 1686 van bastir el magnífic edifici del carrer de Dalt destinat a rectoria de Santa Maria de Badalona. La *casa de la Col·lecta* va quedar destinada únicament a acumular les rendes dels canonges. Per millorar l'emmagatzematge i facilitar el treball de les persones que es dedicaven a controlar la recol·lecció, l'any 1733, es va aixecar l'edifici actual, com ens dona entenent la inscripció que hi ha a la dovella central del portal, sota la creu de l'escut del capítol catedralici. El nou edifici va ser una construcció vistosa, senyorial, de dimensions importants, de base gairebé quadrada, amb portal, finestres i cantoneres de carreus, dues plantes i golfes amb galeria d'arquets i teulada piramidal a quatre vents. Quan els badalonins necessitaven un lloc espaiós acudien als canonges i els pregaven que els el deixessin a la *casa de la Col·lecta*. Van demanar-ne les golfes per guardar-hi el retaule major de l'església vella de Santa Maria mentre es construïa l'actual, però a l'hora de tornar-lo al seu lloc el retaule havia sofert alguns desperfectes. La Congregació de la Mare de Déu dels Dolors l'any 1792, quan va voler representar *Els pastorets* per recollir fons per aixecar la seva nova capella, va demanar el graner, però els canonges li van denegar el permís. Sí que el van concedir en canvi, a un grup de badalonins que el 1840 i el 1841 hi van representar *La passió*. Amb la supressió dels delmes i les desamortitzacions de béns eclesiàstics, els canonges es van vendre les bótes i altres estris agrícoles. El farmacèutic Eudald Comià tenia allà al costat un hort de tarongers i, a la part posterior de la casa, una fàbrica de productes químics, que va ser la primera de Badalona. El 1841, quan la *casa de la Col·lecta* es posà a la venda, Eudald Comià la va comprar i hi va instal·lar la seva residència. Des d'aleshores va rebre el nom de "ca l'Andal". Posteriorment el conjunt ha continuat utilitzant-se per a residència i usos industrials. Malgrat que l'estructura es manté ferma i que ha estat consolidada, tot i que amb materials poc adequats, ca l'Andal avui, mig abandonat i sota control municipal, presenta un aspecte deplorable que desdii de la cura que mereix un edifici amb l'interès arquitectònic i històric que té aquest, ubicat a més en un lloc que marca la imatge de la ciutat.

El President de l'Associació
AMICS DE BADALONA
en nom propi i del
Consell Directiu de l'entitat
us desitja molt Bones Festes.

Nadal 2012